

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

De Manegoldo, Hvivs Monasterii XVII. Abbate, Qvi Præfuit annis 8.
mensibus 4. diebus 6. & die vita & conuersatione eius.

urn:nbn:de:0128-1-17336

tionem huius nominis protulerunt, *Beneficium*, quasi benefactum intelligi debere dicentes.

His temporibus claruit sanctus Wilhelmus, ex comite Pictaviensi eremita nominatissimus, qui lorica ad nudam carnem portavit, & in maxima abstinentia corpus suum maceravit, miraculis multis gloriosus.

Hunc sanctus Bernardus cum schismaticis contra Innocentium papam pertinaciter sentiente in, per sacrosanctum corpus dominicum constans adeo perterritus, & ad tantam compunctionem perduxit, ut non solum pertinaciam omnem deponeret, sed, quod est amplius, comitatu suo derelicto, honoribusque & diuitijs omnibus contemptis, homines fugiens eremum intraret. His quoque temporibus visio admirabilis Tondali militis in Hibernia dicitur facta, quae cum ubique sit notissima, non opus est, ut huic operi interlatur.

S. Wilhelmus ex comite eremita claruit.

Visio Tondali.

Claruerunt his temporibus in ecclesia Dei, multi viri doctissimi, qui varia pro eruditione simplicium opuscula ediderunt.

Gilbertus episcopus.

Gilbertus cognomento Porreta, natione Gallus, ex scholastico Parisiensi episcopus Pictaviensis, vir vnde cumque doctissimus, scripsit notabilem expositionem super psalmos: item in Euangelium Ioannis, in epistolas quoque Pauli omnes: in Boetium de Trinitate: in Philosophia multos subtiles tractatus edidit.

Lucas etiam abbas S. Cornelij ordinis nostri doctissimus inter alia studiorum suorum opuscula, his temporibus in Cantica canticorum Salomonis, non spernendae lectionis edidit. Richardus de S. Victore canonicus Parisiensis, vir in sacris scripturis his temporibus omnium iudicio longe doctissimus, & non minus sanctitate conversationis quam eruditione literarum insignis, multa praeclara volumina edidit: quorum lectio & doctis ad eruditionem, & ad compunctionem deuotis valde utilis & necessaria videtur. De his quidem opusculis in libro de Ecclesiasticis scriptoribus, iam dudum fecimus mentionem.

Locus abbas.

Richardus de S. Victore.

Circa haec quoque tempora Petrus Lombardus episcopus Parisiensis, quatuor libros Sententiarum, ex diuersis dictis sanctorum patrum colligens, posteritati transmisit: qui tanta sunt hodie in scholis Theologorum auctoritatis, ut ceteris pene omnibus in lectione quotidiana praerferantur. Scripsit quoque in Psalmos commentaria, & in Apostolum, quae satis utiles sunt. Et quaedam alia quae ad notitiam lectionis nostrae non venerunt.

Liber Sententiarum componitur.

Claruit isdem quoque temporibus & alius Petrus quidam, presbyter Trecentis, quem Comestorem vulgo appellant, qui scripsit in signe opus ad Willhelmum Senonensem archiepiscopum, super libros Bibliae historiales, quod Scholasticae historiae appellamus. Et quaedam alia non abijciendae lectionis opuscula. Richardus monachus Cluniacensis, nostri ordinis, inter chronographos his temporibus habetur in precio: qui inter multa quae scripsit, historiarum rerum transacti temporis, satis iocundam vtilemque composuit.

Petri Comestor.

Richardus Cluniac.

His etiam temporibus, sub Friderico Imperatore primo, claruit Ioachim abbas monasterij Florentis de Calabria, nostri ordinis, vir quidem studiosus & doctus: qui tanquam propheta habitus a multis, etiam futura praedicere confuevit. Scripsit in Hieremiam prophetam, in Danielē prophetā, in Euangelium Ioannis, in Apocalypsin Ioannis: in quibus omnibus futura semper praedicere solebat. Ad Henricum quoque sextum, plura scripsit. Item de Septem sigillis in Apocalypsi: in Psalterium decem chordarum. Item librum Concordiae. Item de 15 pontificibus Romanis futuris, suo tempore, vnam prophetiam conscripsit. Epistolas quoque multas ad diuersos, & varia de futuris temporibus composuit. Hoc ipso anno dominicae natiuitatis 1557, signum crucis in luna manifeste apparuit.

Ioachim abbas.

Claruit circa haec tempora Gratianus monachus Bononiensis, nostri ordinis, qui ex diuersis sanctorum patrum sententijs, decretis & scriptis, librum Decretorum in vnum comportauit, & summo pontifici confirmandum obtulit.

Gratianus monachus claruit.

Eodem anno Dominus Hartvigus, abbas huius cenobij praefatus, 8. calen. Aprilis, circa primam noctis vigiliam carne solutus, in Domino quieuit, sexto & quinquagesimo die institutionis suae, ad abbatiam Hirsaugiensem: sepultus est in maiori ecclesia, in abside meridionali, coram altari omnium sanctorum, vir aeterna memoria dignus quem omnipotentis Dei misericordia, iuxta desiderium suum breui de medio abstulit, ne malitia immutaret intellectum eius: frequenter enim praelatio, mentem fallere consuevit.

Hartvigus abbas obiit.

DE MANEGOLDO, HUIUS MONASTERII XVII. ABBATE, QUI PRAE-

suit annis 8. mensibus 4. diebus 6. & de vita & conversatione eius.

HARTVIGO venerabili abbate viam vniuersae carnis feliciter (sicut confidimus) ingresso, & non sine lachrymis multis fratrum suorum sepulturae commendato, ne

impedimentum aliquod prauorum machinatione ex diutina vacatione intertenuerunt, plimque noui pastoris electionem liberrimam quomodolibet infirmare potuissent, malita deliberatione prahabita, fratres voces in electione habentes, statim eodem die in vnum conuenerunt, animo & intentione nouum super se constituendi pastorem. Igitur inuocata gratia spiritus S. anno Domini 1157. indict. 5. 8. calen. Aprilis, hora dici 3. vel quasi Frederico Imperatore primo regnante, anno eius 6. monachi huius cenobij conuentuales in abbatem vnanimiter elegerunt.

Manegoldus in abbatem elegitur.

Manegoldum venerabilem monachum, genere Francum, ex cognatione Hartvigi praedecessoris sui procreatum, annos aetatis habentem ferme sexaginta. Qui post longam humilemque excusationem precibus fratrum acquiescens, onus pastoralis curae assumpsit, sed munus benedictionis vique in sabbatum ieiunij quatuor temporum post exaltationem S. crucis distulit, propterea quod se fratribus bene probandum offerre statuisset.

Spira consecratur a Gunthero Episcopo, et praefuit annis 8.

Tandem importunis precibus fratrum vix inductus, benedicendus Spiram magno & celebri comitatu proficiscitur, & in sabbato praefato autumnalis ieiunij, 25. monachis ex suis ad sacros ordines per Guntherum episcopum Spirensem promotis, ipse dominica sequente ab eodem pontifice, sex abbatibus, sacris indutis astantibus, munus benedictionis solenniter suscepit.

Vita Manegoldi abbatis.

Praefuit autem in abbacia annis 8. mensibus 4. diebus 6. vir bonae ac laudabilis conuersationis, & multa bona huic monasterio fecit. Francus genere fuit, sicut diximus, honestus parentibus natus, qui ad literas discendas in iuuentute positus, satis doctus & eruditus euasit. Timorem Domini ab infantia (vt ita dixerim) imbiberat, vnde non ludis, non discursibus, non puerorum leuitatibus oblectari, sed magis studio literarum & orationibus, quantum per aetatem licebat, insistere consuevit.

Manegoldus sic monachus.

Natura enim consecutus ingenium bonum, hausto aeterna sapientiae gesto, nihil plus amare in hac vita didicit quam scientiam scripturarum. Tandem inspirante Spiritu S. sub Volmare abbate monachus factus, tam pie, tam religiose, tamque humiliter in medio fratrum conuersatus est, vt parem in tota congregatione vix haberet. In omni tranquillitate mentis & operationis, coram Deo & hominibus incedens, nulli graui, nulli molesto fuit, sed dignum se in omnibus monachum secundum regulam sancti patris nostri Benedicti exhibuit.

Succentor fit.

Statura quidem corporis breuis, sed animi viribus magnis & egregius fuit. Denique post annos primordialis monasticae institutionis exactos, per Volmarum abbatem succentor ordinatus, & in eo officio positus, plusquam 60. volumina pro Bibliothecae ornatu fratrumque vtilitate fecit conferri, sumptus ad hoc ministrantibus amicis eius & cognatis secularibus. Post haec cum in omnibus vtile & irreprehensibile se praebuisset, mortuo Dithone priore, in eius locum prior ordinatus, verbo & exemplo fratribus norma sanctae conuersationis fuit: in monendo dulcis, pius & mansuetus fuit: in corrigendo seriosus, quippe qui optime nouerat regimen animarum, omnium artium artem esse diffinitissimam, & propterea maiori studio exercendam: bonis & obedientibus, socium se per humilitatem exhibuit: duris & rebellibus, seuerum se ac terribilem ostendit. Vnde factum est, vt boni & humiles maximo eum amplecterentur amore: desides vero & animarum suarum curam non habentes, veluti dominum & iniquitatis suae vindicem singularem mererent. Deinde vt in omnibus probaretur, per Volmarum abbatem maior cellarius constitutus est, & Adhelmus in locum eius subrogatus, qui non multo post abbas in Ammoneburg Ratisponensis dioecesis, ac postea in Mediolaco Treuerensis dioecesis ordinatus est.

Fit Cellarius.

Factus autem cellarius, magnam in administratione sui officij curam & sollicitudinem adhibuit, & tamen internam conuersationem spiritus non neglexit. Rursum post aliquot annos mortuo Gerlaco priore, denuo fit prior, & more suo regularis disciplinae solum strenue exequitur. Primus & vltimus in choro semper cultum diuinam seruitutem cum maxima diligentia ampliavit. Diuinas scripturas mirabiliter amauit, omneque studium pro scribendis libris authenticis sanctorum patrum quam diu vixit impendit.

In abbatem elegitur.

Postremo transitu Hartvigi abbatis feliciter consummato, in abbatem huius monasterij 17. electus est, sicut diximus anno Domini 1157. indict. 5. 8. cal. April. & 10. cal. Octobris, hoc est dominica quatuor temporum ieiunij autumnalis post exaltationem sanctae crucis, quae fuit dies sancti Mauricij martyris: a Gunthero Spirense episcopo munus benedictionis accipiens praefuit annis 8. mensibus 4. diebus 6. Erat autem homo sanctis moribus adornatus, mansuetus, placidus, humilis, pacificus, mitis, & affabilis, menteque & corpore castus.

Spira consecratur.

1011ij

castus, qui substantiam monasterij suo tempore nō minuit, sed auxit, sicut in libro Donationū patet manifeste. Nā tempore eius, multi multa bona pro Dei amore huic cenobio tradiderūt, & ipse etiā complura precio comparauit. Inter ceteros autem fuit eo tempore quidam canonicus nomine Ruthardus, qui fratrem habebat in Hirsaugia, monachum, residens in ecclesia Moguntina, qui pro remedio animæ suæ curiam monasterio Hirsaugiensi apud Bingios tradidit, quam frater ipsius monachus iussu abbatis, pro marcis argenti 16. vendidit, & precium in vsus fratrum expendit.

Donatio Ruthardi.

Post aliquantum vero temporis Hedericus præfati Ruthardi ex fratre nepos, canonicus & ipse Moguntinensis, duodecim talenta huic monasterio contulit: pro quibus Hugo patruus eius Manegoldo abbate postulante, in Gruningen tria vinearum iugera monasterio comparauit.

Donatio Hederici.

Rupertus quoq; de Tubingen multa bona monasterio Hirsaugiensi tempore abbatis Manegoldi fecit, vt in libro Donationū: & sepulturam sicut elegerat, vna cum fraternitate plenaria in hoc loco promeruit. Nam inter alia 42. talenta argenti ad vsus fratrum contulit, pro quibus abbas Manegoldus vinea in Sutrim comparauit. Alij quoq; diuersi multa & varia in eleemosynam fratribus huius monasterij eodem tempore contulerunt, & beatos se arbitrabantur quicunque in confraternitatem & orationes monachorum Hirsaugiensium fuissent admissi.

Donatio Rupertii.

Donationes varie.

Magna enim regularis disciplina obseruantia apud eos isto tempore vigeat, & ob id à bonis omnibus amabatur. Verum post annos paucos grauissima dissensio inter abbatē Manegoldum & conuentū suum diabolo procurate suborta est, pro cuius extinctione S. Virgo Christi Hildegardis & præfens verbis, & absens scriptis, nō mediocriter laborauit. Vnde tam abbas quam conuentus, literas ad ipsam virginem super hac eadem dissensione consultantē miserunt, quibus illa diuinitus admonita, respondens ad interrogata, epistolas remisit, quarum exemplar paulo post suo ordine ponemus.

Religio Hirsaugiensium fratrum.

Anno autē Manegoldi abbatis primo currente, videlicet dominicæ natiuitatis 1157. terræ motus ingens in Asia fuit in diuersis locis, qui Tripolim, Damascū, & quandā aliam ciuitatē omnino destruxit. Porro ciuitas Cathanensium penitus euersa est, in qua multitudo virorū, mulierū, iuuenum & puerorū maxima, ferme ad viginti millia miserabili casu suffocata interiit. Claruit his temporibus in Hollandia Sophia Theodorici Hollandiæ comitis vxor, mulier sancta & in Christi amore deuotissima, orationibus, ieiunijs, vigilijs & eleemosynis continue intenta, quæ miraculis tam in vita quā post mortē claruisse perhibetur.

Terræ motus.

Sophia comitissæ mulier sancta.

Cum hæc sancta mulier limina sancti apostoli iacobi in Gallitia visitatura, crudeliter incidisset latrones, qui eam non solum spoliare clenodijs, verum etiam vita priuare volebant, tanta eos virtute orationum suarum constrinxit & ligauit, vt se mouere de loco, vel manus in eam mittere nullatenus possent. Vnde stupentes, veniam ab ea postulabant, quæ accepta subito fugientes abierunt. Tandem vero post multa opera pietatis, cum iam tertio ad visitandum sanctum Christi sepulchrum Hierosolymam esset profecta, sacris locis deuotissime perlustratis, 6. cal. Octobris feliciter in Domino quieuit, & in hospitali Teuthonicorum in Hierusalem sepulta est.

Latrones orationibus suis alligati.

MCLVIII.

Anno Manegoldi abbatis 2. qui fuit dominicæ natiuitatis 1158. Fridericus Imperator cum principibus Teuthonici regni circa festum pentecostes in manu valida Longobardiam intrauit, & Brixiam ciuitatē cum alijs multis cepit. Inde mouens exercitum quinquaginta millium pugnatorum Mediolanū obsedit, & diebus multis acriter expugnauit. Cumque se Mediolanenses arcta obsidione circumuallatos cernerent, & nullum auxilium expectare à quoquam possent, ciuitatem Imperatori tradiderunt. Quo facto Imperator milites suos Theutonicos pro maiori parte in patriam remisit, & victis Mediolanensibus census tributum anuum imposuit.

Imperator exercitum mouet in Longobardiam. Mediolanum ab Imperatore capitur.

Eodem anno Godfridus abbas S. Iacobi Moguntinensis, & Burchardus præpositus S. Petri, vna cum clero pene vniuerso & ciuibus Moguntinis Arnoldum archiepiscopum suum nimis exosum habere cœperunt, & Imperatorem contra eum interpellarunt. Soli autem Creopoli, quos Macellarios vocant, partes archiepiscopi pro viribus tuebantur, vnde tam ab Imperatore Friderico quam archiepiscopo Moguntino, qui Arnolde successit, libertate quadam singulari ac priuilegio vsq; in præsentem diem, pro tanta fidelitate donati sunt.

Aduersarij archiepiscopi Moguntini.

MCLIX.

Anno Manegoldi abbatis 3, qui fuit dominicæ natiuitatis 1159. Imperator coadun-

*Imperator
urbem Cre-
monensem ob-
sidione cae-
pit.
Insultus co-
tra Mogun-
tinum.*

nato vniuerso exercitu, Cremonam urbem munitissimam per menses 7. obsidens expugnat, Cremonensibus auxilium ferentibus. Tandem cum vim militum ferre non possent, se & urbem potestati Imperatoris subdiderunt, spem non paruum Mediolanensibus adimen-

Eodem anno aduersarij archiepiscopi Moguntini post festum sancti Remigij synodum armata manu ingredientibus, interficere cum voluerunt. Sed comitibus cum suis viriliter resistentibus, turpiter abire compulsi sunt. Qua de causa ipse Arnoldus archiepiscopus Moguntinus post festum omnium sanctorum Longobardiā petit, Imperatori querimoniam inde facturum, quem & aduersarij eius haud segnes subsequuntur.

*Reinholdus
fit archiepi-
scopus Co-
loniensis.*

Eodem anno Fridericus secundus archiepiscopus Colonienfis, in Italia obstrictus, cadauer in patriam relatum, in quodam cœnobio Aldenburchensi humatum est. Quo sepulto, Colonienfes legatos in Italiam ad Imperatorem miserunt, Reinholdum cancellarium, cuius quem elegerat in archiepiscopum ab eodem postulantes. Gaudius autem Imperator, quod locum honoris ei deferendi inuenisset, grato animo consentiens, postulanti- bus Reinholdum archiepiscopum donauit. Nec multo post idem Reinholdus accepta- lencia Imperatoris ad Coloniam venit archiepiscopatum, & omnia quae ad illum pertinebant, in possessionem accepit, negotijsq; breuiter dispositis cum trecentis electis mil- tibus, in Longobardiā rursus ad Imperatorem reuertitur.

*Adrianus
papa mo-
ratur Roma.
Schisma in
ecclesia.*

Eodem anno cum Adrianus papa Fridericum Imperatorem pro coniugij dissidio excommunicare disponderet, morte praeventus mense Octobri ab hac vita discessit. Quo mortuo magna in ecclesia Dei turbatio subsecuta est. Cardinales namque ab initio dis- sentientes, duos sibi pontifices elegerunt, Rolandum cancellarium, quem Alexandrum tertium appellarunt, & Octavianum, quem Victorem quartum nuncuparunt. Porro Alexander verus Christi vicarius praedecessoris sui sententiā per omnia approbavit, sed Victor Imperatori plurimum fauebat. Alexander iste papa ordinem Carthusiensem confir- mauit, certaq; illis priuilegia dedit, suscipiens ipsum ordinem sub protectione ac defen- sione sedis Apostolicae sanctae.

M C L X.

*Synodus Pa-
dua schi-
smaticoru.*

Anno Manegoldi abbatis praenotato nondum completo, qui fuit dominice nati- uitatis 1160. inchoatus in octauis Epiphaniae, Fridericus Imperator concilium apud Pa- duam celebrari mandauit, in quo Victorem praesentem pro papa suscepit, Alexandrum vero absentem condemnauit. Peracto concilio Arnoldus archiepiscopus Moguntinus li- centia ab Imperatore suscepta Moguntiam reuersus est. Tandem cum in die natiuitatis beati Ioannis Baptistae ad monasterium S. Iacobi extra muros Moguntinos causa deno- tationis exiisset, Godfridus abbas eiusdem loci & Burchardus praepositus sancti Petri, vna cum ceteris conspirationis socijs sicarios, de infidijs quos conduxerant emittentes archie- piscopum in eodem cœnobio crudeliter occiderunt, ciuibus magna ex parte consternatis.

*Arnoldus
archiepis-
copus à ciuib.
occiditur.*

Scelere peracto, criminis impij actores se ad ciuitatem cum fessinatione receperunt, statimque comites & ministeriales interempti archiepiscopi, vna cum macellarijs monasterium ipsum, violenter fugatis monachis depraedantes incendunt, & omnes mansiones monachorum penitus euertunt. Abbas vero Godfridus cum ceteris impietatis suae com- plicibus sese in ciuitatem contulerat, vbi auctores sceleris cum clero, licet per violentiam coacto, Rudolphum filium Conradi ducis de Zeringen postposita fide quam Imperator ante triennium in manus dederat, in archiepiscopum elegerunt, qui cum placare Imperatorem muneribus de consilio suorum intenderet, ecclesiam suo spoliauit ornata.

*Monasterium
S. Iacobi
matur &
destruitur.*

*Rudolphus
filius ducis
de Zeringen
eligitur.*

Erato eo tempore in ecclesia Moguntina crux preciosissima, quam Willigisus archie- piscopus Moguntinus tempore Ottonis Imperatoris 3. pro decore domus Domini fieri mandauerat, cuius patibulum erat cypressinum, laminis aureis & preciosis lapidibus desuper opertum. Imago autem magna & tota de auro purissimo fabricata, libras auri appen- debat sexcentas, sicut versus sculptus in ea demonstrabat huiusmodi tenoris:

*Crux aurea
in ecclesia
Moguntina.
Episcopi cru-
cem istam
diripiunt.*

Auri sexcentas tenet haec crux aurea libras.

*Christianus
contra Ru-
dolphum
eligitur.*

Huius imaginis alterum pedem Marcolphus archiepiscopus tulit, & Romam pro pallio misit. Alterum vero cum cruribus, Arnoldus archiepiscopus supra dictus abbatibus, & cum eo Hermanno comiti palatino rebellauit. Totum quod reliquum fuit, iste Rudolphus cum consensu Moguntinensium accipiens, cum eo placaturus Imperatorem in Longobardiā constitutum adiit, sed spretis muneribus ab eo contemptus fuit. Conradus quoque palatinus comes Rheni, frater Imperatoris, repudiato & fugato Rudolpho in archiepiscopum exaltauit Christianum, virum quendam nobilem, qui tandem ad pontifi- carum

catum illo tempore non peruenit, quia Conradus frater Ottonis Palatini comitis de Witelinsbach, per Imperatorem (sicuti dicemus) ei fuit praepositus.

His temporibus perniciofa haresis Pauperum de Lugduno, quae alio nomine Waldensium nuncupatur, coepit, per quendam ciuem Lugdunensem diuitē, qui relictis omnibus paupertatem euangelicam profitebatur: translatisque ex Latino quibusdam sacrae scripturae libris in sermonem Gallicanum, officium sibi met apostolorū assumpsit, & tam persequam per suos in errore complices, scripturas male intellectas ubique praedicauit. Rectorēs & praelatos ecclesiarum vna cum eorum constitutionibus contemnebant, ordines sacros nihili pendentes: qui dum vt respicerent admonerentur, respondere solebant: Deo plus obediendum esse quam hominibus. Tandem contumaces & in malis erroribus pertinaces, ab ecclesia pulsi, excommunicati, & haeretici declarati sunt.

Circa haec tempora cū S. Bernardus abbas Clareuallēsis ab hac vita migrasset, quod contigit anno Domini 1153. indictione 1. 13. cal. Septembris, anno aetatis suae 64. horrenda visio Lingonenſi episcopo facta est. Apparuit ei nanque eremita quidā mortuus, quem uiuentem olim nouerat, qui diuino timore compunctus, ante aliquot annos cum esset decanus diues & nominatus, omnia contemnens, eremitorium pro Christi amore intrauit: quem cum de statu suo & diuini iudicij districtione interrogasset, ille respondit: Ea hora, in qua ego de corpore migraui, triginta hominum millia ab hac luce transferunt. E quibus Bernardus Clareuallēsis abbas, qui eadem hora obiit, vna mecum ad caelos auolauit, tres alij ad purgatorium missi sunt, ceteri omnes per sententiam iusti iudicis condemnati, ad in fernum perpetuo cruciandi descenderunt.

Anno Manegoldi abbatis 3. qui fuit dominicae natiuitatis (sicut diximus) 1160. S. Hildegardis virgo Christi, monasterij diui confessoris Ruperti, iuxta Bingios abbatissa, per spiritum sanctū coacta multis in locis verbū Dei hominibus personaliter annunciauit. Inter caetera uero loca quae sua praesentia sanctificauit, etiā ad Hirsaugiam venit, quam abbas Manegoldus & conuentus fratrum cum inastuabili gaudio, tanquam angelum Domini de caelo uenientem susceperunt. At illa post orationem consuetā in medio fratrum sedens, os suum in Christi nomine aperuit, & uerbum quod Spiritus S. illi comiserat, tam feruenter, sobrie, ac prudenter audientibus intimaui, ut omnes in stuporē uertentur. Mira res

accidit. Dum illa foris loqueretur uerbum, Spiritus sanctus in cordibus audientium intus operabatur effectū: tantaque omnes gratia compunctionis perfudit, ut lachrymas fundere ex intimo affectu praedulcedine mentis cogerentur. Inter caetera dulcissimi sermonis sui colloquia, fratribus praedixit: quoniam nisi caute insidias hostis antiqui praecaerent, in breui temporis spacio tribulationem aliquam experirentur. Quod eodem anno accidit in defensione illa perniciofa, quae inter abbatem Manegoldum & conuentum, diabolo procurante, fuit exorta: de qua suo loco dicemus. Omnes simul in his quae cōmunitatem cōcernebant, de occultis & manifestis defectibus per spiritum sanctum edocta redarguit, & quae in corū conuersione seu conuersione diuinae maiestati displicerent, prudentissima ratione ostendit. Inde progressa monasterium Zvvifaltense nostri ordinis adiit, & tam moralibus quā monachis ibidem similiter quae spiritus sanctus ei mandauerat, annunciauit. In multis quoque Sueuiae monasterijs & locis, uerbum Domini attestatione miraculorum populis aperuit, & suis admonitionibus plures ab iniquitate auertit.

MCLXI.

Anno Manegoldi abbatis 4. qui fuit dominicae natiuitatis 1161. grauis discordia inter ipsum Abbatem Hirsaugensem & fratres suos, iuxta prophetiam beatae Hildegardis, diabolo instigante, suborta est, quae magnum scandalum & oblocutionem in omni pene regione Sueuorum in populo disseminauit. Videbatur enim priori Diemoni & fratribus, quod Abbas familiaribus suis nimis indulgendo, quaecumque uolauissent condescenderet, & multa contra pacem conuentus & honestatem monasticam, eorum dissolutiones & insolentias dissimulādo toleraret. Vnde cum super hoc a senioribus aliquoties fuisset admonitus, & libera potestate nimium usus, nihil eorum quae proponebantur emendare uideretur: fratres ab eo se contemptui habere putantes, grauisissimam contra eum displicentiam conceperunt, quae in tantum creuit, ut in notitiam omnium in regione illa cōmorantium, non sine opprobrio, confusione & detestatione nominis Hirsaugensium deueniret. Cumque ita dissensio inter fratres multas contra abbatem & ordinationes illius, contumelias & murmuraciones pareret, abbas non cum paterna lenitate, ut illis uidebatur, sed cum seueritate in eos prouocatus, quoscumque deprehendere potuisset, auſtere puniuit: & quanto eis minorem paterna lenitatis affectum praebuit, tanto maiorem

Haresis Waldensium incipit omnium pessima.

Bernardus abbas obiit. Visio horribilissima Episcopo.

S. Hildegardis uenit Hirsaugiam. Verba Spiritus sancti ad fratres.

Prophetia Hildegardis super Hirsaug.

Negligentia fratrum aperuit.

Discordia inter abbatē fratresque Hirsaug.

Displicentiarum causa plures.

Abbas uidebatur auſtere.

videns expugnat non possent, se & c.

Remigij synodus cum suis uicibus archiepiscopus eratori querimus.

Italia obiit: cuius natus est. Quo seculum cancellatus autem Imperator, postulatus: noldus accepta: ue ad illum penitentis electis milia.

coniugij dissoluta discessit. Quae ab inuicem dilectum Alexandrum parunt. Porro d. probauit, sed Visuensem confessione ac defensione.

dominicae natiuitatis apud Pa. Alexandrum Moguntios in die natiuitatis causa de nos sancti Petri, vna emittentes archiepiscopo parte conuentione receperunt, macellaris monachos mansiones in pietatis suae comperet per violentiam quam Imperatorum placare impoſiuit ornatu.

Willegij archiepiscopus Domini fieri ofis lapidibus defensionis, libras auri apponitur.

& Romam propra diſtus abſoluit, cum fuit, ille Rudolphus Imperatorem inaus fuit. Conradus Rudolpho in tandem ad pontificatum.

in se displicentiam eorum prouocauit. Cernens autem Manegoldus abbas, quod fratres ad concordiam nulla ratione posset reducere, salutis propriae amator uoluit abbatiam resignare. Sed ne oculos diuinae maiestatis inconsulte offenderet, consilium super hoc per certum nuncium & literas a B. uirgine Hildegardae postulauit, cui hanc epistolam misit.

Epistola Manegoldi abbatis ad S. Hildegard.

Sanctissima domina ac matri suae ueneranda Hildegardi, Manegoldus abbas indignus de Hirsaugia orationem cum obsequio. Audiuisti quidem & apud Cyrenen quandam aquarum uenam uino effluere, & te scio & expertus sum apud Alemannos bona mater ingredientium & egedicium uenam uinum atque sinum specierum rebus, sicut pupillam uisui esse. Hauris enim o domina mea & effundis, informas & specificas, practicasque in theoriam uis & motus existis. Ea propter mihi impetrasti & diu est, diligere te, honorare te, mirari te, seruire tibi tuisque, & in omnibus uerbo & operi tui.

Epistola Hildegardae ad Manegoldum Abbatem.

auditisque uerbis nuncij ab abbate commisisis, ad secretum diuini susurrj rediit, & edocuit per spiritum sanctum taliter rescripsit: O dulcissime pater, & in amore Christi frater, ollam uideam conditam magna claritate, ut uix uidere possim si olla sit. Sed & ibi uideo aliquantulum amari gustus, contritum tamen magna contentione, & postea turbinem, qui tamen ad primum Dei destituitur. Vigila ergo strenue, quia causa populi in moribus hoc tempore talia postulat. O mitissime pater, ergo

Non sult ut abbatiam resignet Manegoldus.

pauperula formina, in uera luce non uideo, ut omnino de officio tuo mouearis. Memorare autem, cum homo es in terra, & ne ualde timeas, quoniam Deus in te diuersa non requirit. Tu enim in praesentia Dei es, sicut sumus myrrha & thuris. Unde mons Sion quaerit, ut sis esca in domo Iacob. Sed si quis celum namque totam domum sustentat absiderit, domum deiecit. Quapropter septem fenestras prospice, considerans ubi accipiter ueniat, & caue ne ille te decipiat. Pascere ergo oues tuas in mansuetudine accipitionis, quia dies salutis a te non fugit, & nondum cinis eris. Esto quoque speculum uiae in speculo uiae.

Abbas ex literis Hildegardae dicitur compungitur.

Has literas abbas Manegoldus cum receperisset, animo confortatus in Domino, consilijs sanctae uirginis humiliter acquieuit, & lenire motus fratrum quantum licuit, per mansuetudinem curauit. Interea Diemo prior, qui abbati nescio pro qua causa specialiter fuit infensus, una cum fratribus ceteris qui conventum representare uidebantur, certam in matris S. Hildegardis confidentiam habentes, tales ad eam literas miserunt. Domine Hildegardi

Epistola conuentus ad S. Hildegard.

ad edificationem ecclesiae diuinitus electa, monachorum grex pauper & pusillus in Hirsaugia, si tua pietate adornari, ut nouerit humiles Christi in tribulatione consolari. Benedicta gloria Domini, quae de excelso folio suo mirabili & inusitato ordine prospexit, dum tantum lumen gratiae suae mundo per uos illucescere uoluit. Inde omnes Ecclesiae filij iocundantur, sed praecipue nos qui spirituales uocacionis luce perfundimur, dum in mare, quem pro defectu nostri ordinis toleramus, diuina celsitudinis per uos laetificari speramus. Quae igitur sint, quae summam nobis sollicitudinem pariant, & maxime mentes nostras remordeat, paucis animaduerte, Deo teste Domino nostro abbati in nullo deest, quem tamen paternae lenitatis, per multa nobis immemorem & quibusdam familiaribus suis lacrimis indulgentem, libera quoque potestate in omnibus moderatus uentem inuenimus. Si quidem maximis calumnijs & infamis opinionem nostram super hoc lacerari perpendimus, & praecipue pro laetis, inuicem discordia pridem inter nos orta, & nihilominus inter ipsum abbatem nostrum & priorem uerum

Causa displicentiarum conuentus contra abbatem.

per commota, religionem nostram quam maxime contempti a secularibus haberi dessemus. Quapropter incerti quid agamus, ut uestris orationibus diuina uoluntas nobis aliquatenus super his eluceat, humillime imploramus. Qui si literis consolatorijs, quod potissimum Deo his sit placitum, per nos certificari meruerimus, id quod solum possumus, uestraeque charitati gratissimum fore sciamus, precamur nostrarum remunerationem huic beneficio respondere semper studebimus. Valete.

Consolatio nem per literas ab ea postulant.

Ad has literas beata uirgo per diuinam reuelationem informata sic rescripsit: Sorora lux dicit, O plangens ouile & ornatum in signo ligaturae obedientiae, esto stabile in cogitationibus tuis, & desideria tua anhelent ad timorem Dei. Tu ergo considera, ubi sit prosperitas uel aduersitas. Aduersitatem suram uallium, ualles interdu uident & florent de rore calis & de calore solis, & interdu ardent & deficiunt in uicissitudine tempestatum. Sed tamen ualles istae propter diuersitatem tempestatum aliquando pulchritudinem suam perdunt, non habeo omnino in tali obliuione, quasi amodo in pulchritudine sua non resurgant. Sic etiam non obliuiscar loci huius in quo tu stas, quia sapientia non carbit in es matris sanctitatis, ut ipse primum in rectitudine processit. Tu autem esto lucidum ouile in uictoria, & uictoria uicia quae in inquieto tempore cocutunt te, & non erubescat quod te proper mala opera tua accideris, quoniam Deus omnia uulnera in penitencia uingit & tergit. Sed tamen uiuens oculus notauit praeteritum causam in dolore illo, quo tu commotus es, in contumacia superiorum praetorum tuorum, quia dulcedo uingentis matris, scilicet misericordiae, subtrahita fuit a quibusdam omnibus tuis in culpa iacentibus, & non recte dyudicari sunt in poena quae habuerunt in penitencia sua. In congrua pluuia facit terra arida. Sic haec

Hortatur eos ad puritatem.

Epistola

Opera
Historia

qui pecc
nulla m
tis lucis
strabit
quam l
rum in
se tra
prauer
perein
10 miseru
occafio
gardis
mara e
parte fi
A
vna cu
negle
trem C
10 E
mores
fella &
pris fan
iubent
rum M
ratoris
vsque i
gna ha
E
10 cunda
luntate
polim
E
nenda
indicta
no Imp
decoll
nerat,
Imper
40 gni Da
Danon
da syn
matico
A
Worm
omnes
runt, o
mus. V
50 rem ac
prafen
archie
etiam
ro ciuf
rij erat
rant, si
permi
Iacob

qui peccauerit, si non habuerit illum qui eum unget, perit in desperationem fugit & arefcit: quonia nulla medicina exhibetur ei, secundum quod ipse sustinere potest. Nunc chari filij, audite vocem vincen-
 tis lucis: Apprehendite misericordiam, que non est ex vobis orta, sed qua ex Deo venit. Et ideo non ab-
 strahite eam ab illis, quibus impendenda est. Retrahite ergo illos in sanitatē animarum suarum. Post-
 quam literas istas fratres Hirsaugientes s. Hildegarde Christi famula suscepissent, mi-
 rum in modum gauisi sunt: & mutato consilio, de pace & tranquillitate concordia inter
 se tractare cœperunt. Sed & abbas Manegoldus iuxta consilium D. virginis Hildegardis,
 praueniens eos in spiritu mansuetudinis & lenitatis, se patrem pietissimum verbo & o-
 pere in omnibus exhibuit. Fratres autem dulcedine paternæ promissionis similiter pro-
 miserunt se, filios humiles obedientesque in omnibus exhibituros, & nunquam deinceps
 10 occasiōem discordiæ præbituros. Sic ergo meritis orationibus & consilijs beatæ Hilde-
 gardis virginis Christi, concordia inter abbatem & conuentum auxiliante Domino refor-
 mata est, quam inuolabilem deinceps ipso viuente Manegoldo abbate, inter se ab vtraq;
 parte firmiter seruarunt.

*Fratres in-
 ter se de pa-
 ce tractare
 cœperunt.
 Pax inter
 abbatem &
 fratres re-
 formata est.*

MCLXII.

Anno Manegoldi abbatis 5. qui fuit dominicæ natiuitatis 1162. Imperator Fridericus
 vna cum primoribus ecclesiæ Moguntinæ in Longobardia constitutus, Christiano priore
 neglecto, imo contempro, in archiepiscopum præfatæ ecclesiæ substituit Conradum fra-
 trem Ottonis comitis Palatini de Wetelinsbach, & præfuit annis duobus.

*Conradus
 fit archiepi-
 scopus Mo-
 gutinæ.*

Eodem quoque anno cum Mediolanenses fidei promissionis & iuramenti im-
 mores obedientiam Imperatoris refugerent, ciuitas ipsa Mediolanum rursus à Cæsare ob-
 seffa & breui capta est, populus expulsus, murusq; in circuitu deiectus & ædes omnes, excep-
 ptis sanctorum templis solotenus destructæ, ira vt per mediū vrbis in modum cruvis aratrū
 iubente Imperatore traheretur. Reinholdus archiepiscopus Colonienfis corpora sancto-
 rum Magorum qui Christum in cunabulis adorauerant, de Mediolano consensu Imper-
 20 atoris auferens, transtulit in Coloniam, & in maiori ecclesia sancti Petri collocauit, vbi
 vsque in præsentem diem miraculis multis choruscantibus, in honore & reuerentia ma-
 gna habentur.

*Trium Ma-
 gorum san-
 ctorum cor-
 pora Colo-
 niam trans-
 feruntur.*

Eodem anno Imperator Mediolano destructa, pascha Papiæ magnifice celebrat. Se-
 cunda feria pascha, Pisani fidelitatē Imperatori iurauerunt, & expeditionē prompta vo-
 luntate in Apuliam, Calabriam, Siciliam & Corsicam & versus Constantino-
 30 polim facere promiserunt. Feria tertia, Brixenses similia iurauerunt.

*Pisani obe-
 dientiā præ-
 stant Imper-
 atori.*

Eodem tempore Ludouicus rex Franciæ legatos ad Imperatorem misit pro compo-
 nenda pace & vnitae sanctæ ecclesiæ, quos ipse gratanter suscepit. Igitur generali synodo
 indicta in municipio quod Leona dicitur, super fluuium Saonam in episcopatu Bisanti-
 no Imperator cum papa Victore, multisq; archiepiscopis, episcopis, & abbatibus, adfuit in
 decollatione S. Ioannis Baptiste. Rex autem Franciæ ex altera parte fluminis pridie adue-
 nerat, sed ex consilio papæ Alexandri & sibi parentium, in proximo castello resedit, nec ad
 Imperatorem peruenit. Adfuit huic synodo rex Danorum Waldemar, qui coronam re-
 40 gni Dacię de manibus domini Imperatoris ibidē suscepit. Igitur Imperator & rex præfatus
 Danorum, cum illa frequentia pontificū, abbatum & principum, sicut in prima & secun-
 da synodo Victorem vniuersalem papam nominarunt, Alexandrum vero cum suis schif-
 maticis designauerunt.

*Synodus
 duorum pa-
 parum ha-
 betur.*

*Waldema-
 rus rex Da-
 norum,
 Imperator
 venit Mo-
 gutinæ.*

MCLXIII.

Anno Manegoldi abbatis 6. qui fuit dominicæ natiuitatis 1163. Imperator pascha
 Wormatiæ celebrauit, & in octaua solennem curiam Moguntinæ habuit. Porro ciues pene
 omnes, paucis de inferioribus exceptis, ne ab Imperatore inuenirentur, de ciuitate fuge-
 runt, ob necē Arnoldi archiepiscopi, in monasterio sancti Iacobi factā, de qua supra dixi-
 mus. Vnus quidē Brinigerus nomine, de tanta turba sceleratorū captus, & ante Imperato-
 50 rem adductus, capitalem sententiam accepit. Godefridus abbas sancti Iacobi Imperatori
 præsentatus, vt se de obiectis purgaret, in ducias accepit. Sed cum se de interfectione ipsius
 archiepiscopi expurgare non posset, decreto Imperatoris & principum de abbacia pulsus,
 etiam abiurare patriam & Moguntinæ ecclesiæ prouinciam compulsus est. Monachi ve-
 ro eiusdem cœnobij iussu Imperatoris omnes in vna domo inclusi, qui ante obedientia-
 rij erant, videntes in malo sepositos, alij per fenestras, alij quocunq; ingenio pote-
 rant, fugam captabant. Cateri seniores, debiles & infirmi fugere non valentes, abire
 permisi sunt. Abbate itaque vna cum monachis omnibus expulso, & monasterio sancti
 Iacobi penitus destructo, locus ille per annos 14, sine habitatoribus mansit desolatus, sicq;

*Abbas S. Ia-
 cobi abba-
 tia & pa-
 tria pulsus.*

Monasterium S. Jacobi destruitur.

diuinæ laudis obsequia ibidem sunt intermissa. Denique ad comprimendam civium insolentiam, murus in circuitu civitatis iussu Imperatoris, ex toto destructus est, & in pulverem resolutus. Et sic Moguntia sine muro per annos triginta septem permansit.

Murus Civitatis destruitur per annos 37.

Hoc etiam anno quidam hæretici de secta corum, qui Cathari nuncupantur, de Flandria partibus ad Coloniam venientes, in quodam horreo prope civitatem occulte mansitare cœperunt. Sed dum nec Dominico die Ecclesiam intrarent, à circumiacentibus detecti sunt. Ad examen ergo sanctæ matris Ecclesiæ perducti sunt, hæretici pertinacissimi inveniuntur.

Cathari hæretici, Eckbertus Abbas Schonaugiensis nostri ordinis.

Claruit his temporibus Eckbertus, abbas monasterij sancti Florini confessoris, in Schonaugia, diocesis Treuerensis nostri ordinis, frater beatæ Elisabeth sanctimonialis virginis, vir in diuinis scripturis doctissimus & magni nominis ac famæ, suo tempore, inter doctores Ecclesiasticos. Hunc ergo clerus & maiores civitatis Colonienfis, tanquam virum doctum, sibiq; ab olim, quâ adhuc esset in ecclesia Bonnenfi canonicus, bene notum, quem non minus sanctitate conversationis venerabilem, quam eruditione scripturarum in signem sciebant, ad examinandum præfatos hæreticos, per literas & nuncios ad Coloniam vocauerunt. Veniens autem Coloniam Eckbertus abbas, anno præfato Dominicæ natiuitatis millesimo centesimo sexagesimo tertio, in die sabbati vndecima, secundo die mensis Augusti, publicum disputationis certamen, cum tribus hæresarchis, qui cæteris acutiores videbantur, iniit: Arnoldo videlicet, Marsilio & Theodorico, quos licet essent acutissimi, tamen fortiter disputando conuicit, ita vt penitus contradicere non valerent.

Cathari hæreticos disputando superavit.

Quumq; nullis rationibus, nullis autoritatibus, nullisque admonitionibus induci possent, vt suo renunciarent errori, sed in suo proposito pertinacissime persisterent, ab Ecclesia profusus eieciti sunt, & in manus laicorum traditi. Qui eos extra urbem educentes, nominis Augusti ignibus tradiderunt, mares octo, feminas duas. Erat inter eos iuuenecula vna, quæ dum miseratione populi prope seruaretur, si forte in iterum aliorum terrentia, saniori consilio acquiesceret, lubito de manibus se tenentium elapsa, vltro se ignibus iniecit & perit.

Cathari Coloniam exiisti.

Errores Catharorum pessimos multis fuerunt.

Fuerunt autem isti hæretici multis erroribus implicati, Cataphrygi, siue Cathari, eodicti quod se mundos & solos Christianos esse dicebant: cæteros vero omnes homines, immundos & hæreticos. Rectores Ecclesiarum, prælatos, sacerdotes, & omnem detum contemnentem, deceptores animarum & laqueos diaboli appellabāt. Sacramenta Ecclesiæ irridebant, & sacrosanctum corpus & sanguinem negabant. Luxuriam inter se quomodocumque, aut cum quibusq; perpetraram, dicebant non esse peccatum: allegantes, *Omnia munda mundis*. Alios quoque multos & abominabiles profitebantur errores, de quibus scribere propter honestatem erubescimus.

Hildegardis scribit contra Catharos.

Aduersus Catharos istos sancta Hildegardis per spiritum sanctum inspirata, ad canonicos maioris ecclesiæ Moguntinæ scripsit epistolam, quæ sic incipit: *Mense Julio præfati anni, qui est millesimus centesimus sexagesimus tertius dominicæ incarnationis, &c.* Originem autem hæresis huius habuit ex fecibus Tachelini, de quo longe superius diximus, anno Volmari abbatis quinto, qui in partibus inferioribus, & maxime in Antuerpia, spurcillimos disseminauit errores, Adamitarumq; resuscitauit hæresin.

Hæc hæresis nondum extincta.

Et licet per fratres sancti Norberti, ordinis Præmonstratensis primi fundatoris, eadem hæresis tunc fuerit pro maiori parte, in illa præsertim regione extincta: toties tamen interea repullulauit in diuersis mundi prouincijs, & maxime in regno Bohemiæ, in Alsatia, Thuringia, vt vsq; in præsentem diem veneno prauitatis suæ multos infecerit: & nec hodie credatur in toto extincta, quamuis valde occulta sit, & paucissimis cognita. Nam metu ignis, semper occulta latibula professores huius erroris amare consueuerunt. Quia vero Eckberti abbatis mentio incidit, dicendum nobis est, quis & quantus fuerit. Fuit autem natione Teuthonicus, frater S. Elisabeth monialis & abbatis: Schonaugiensis Treuerensis diocesis ordinis nostri. Qui cum esset canonicus ecclesiæ Bonnenfis, monitis superioris suæ deuotissimam iam dictæ consentiens, mundum & omnia quæ in mundo sunt, pro Christi amore deseruit, & sub Hildelino primo Schonaugiensis cœnobij abbate monachus factus est. Quo defuncto, in eius locum succedens, electione fratrum abbas constitutus est.

Eckbertus iste Abbas quis fuerit.

Vir doctus fuit. Opuscula Eckberti.

Erat autem vir tam in diuinis scripturis quàm in secularibus literis suo tempore inter omnes huius prouinciæ doctores eruditissimus, in declamandis homilij sermonibusque ad populum promptus & eloquens, & ingenij sui multa posteritati opuscula gemino dylo conscripta reliquit. E quibus ad nostram lectionem pauca peruenerunt. Contra hæ-

Trinitas

*Opus
Historia*

*Exemplum ad
hunc tygij
Joannis Soterij.*

reticos scripsit librum vnum. Hic eius liber contra Catharos, extat cufus Colonia. anno 1152. Item in principium Euangelij Ioannis. Item super Euangelium, Missus est angelus: pulchrum tractatum non spernendum. Epistolas quoque plures ad diuersos. Item Sermones & multos & varios composuit. Scripsit etiam vitam, conuersione, reuelationes, & obitum B. sororis sue Elisabeth: de qua postea dicemus. Sed & carmina diuersi generis, & Orationes deuotioni congruas, complures edidit: de domino Iesu, deq; sanctissima eius genetrice virgine Maria, & sanctis quibusdam alijs multis & diuersis.

Tandem mortuo Hildelino primo abbate monasterij prædicti Schonauigiensis no- nis Decemb. anno Domini 1167. pari consensu fratrum abbas in eodem coenobio consti- tutus est, præfuitque annis 18. & 5. calen. Aprilis non sine opinione sanctitatis, de hac vita migravit.

*Abbas Sch
nauigiensis
fuit.*

Tantæ autem eruditionis fuit, vt hæreticum quendam Cardensem natione, de cor- pore & sanguine Domini male sentientem, & pessime dogmatizantem, qui propter sub- tilitatem ingenij & lingua volubilitatem, cunctis etiam doctissimis formidabilis erat, in publico conuentu doctorum apud Confluentiam prima disputatione conuicerit, & ab errore suo ad professionem veritatis reuocarit.

*Hæreticum
de Cardenā
conuicit.*

MCLXIII.

Anno Manegoldi abbatis 7. dominicæ natiuitatis 1164. archiepiscopus Saltz- burgenfis à ministerialibus S. Ruperti crudeliter interemptus est. Imperator iterum in l- 20 taliam regressus.

*Archiepiscopus
Saltz-
burgenfis
interemptus.
Mara ter-
minus suos
egreditur.*

Oceanus in partibus inferioribus litem suam per 12. miliaria, 14. calen. Martij e- gressus, multa millia hominum vtriusque sexus & diuersæ ætatis, maxime circa fluumum Weferam, submersit.

*Horrendas
tempestates
accidit.*

Eodem anno in die parasceues, 4. videlicet iduū Aprilis, Alexandro papa, qui & Ro- landus, apud Senonas, diuina celebrante, horribiles tenebræ factæ sunt: & dum quidam cardinalis passionem legeret, atque in eum locum vbi dicitur Consummatum est, venif- set, tam horrendum fulgur cecidit, & deinde tantus fragor intonuit, vt papa dimisso alta- ri, & diaconus dimissa lectione, & omnes qui aderant, fuga sibi consulendū esse iudicaret.

*Horrendas
tempestates
accidit.*

Hoc ipso anno Victor papa apud Lucam obiit, ibique sepultus est. Cui Wido Cre- mensis episcopus, 10. calen. Maij, ab Henrico Leodiensi episcopo ordinatus, Paschalis ter- tius appellatus est.

*Victor papa
obit Pascha-
lis succedit.*

Eodem anno Conradus archiepiscopus Moguntinus (de quo supra diximus) Ale- xandro papæ & contra voluntatem imperatoris, fide & iuramento confederatus est, atq; ab Imperatore & eius antipapa recessit. Vnde indignatus Imperator de archiepiscopatu Moguntinensi eum expulit, & fugere ad ipsum patrem Alexandrum coegit. Quo pulso, in locum eius fuit ordinatus Christianus, quem ante ipsum electum à Moguntinensibus, su- pra diximus. Huius Christiani archiepiscopi ad sanctam Hildegardē extat epistola, in qua se orationibus eius commendans humilime, rescriptum eius & diuinam admonitionem petit & impetrat. Tandem vero post Christianum Conradus iterum ad archiepiscopatum 40 suum Moguntinum est reuersus.

*Conradus
archiepisco-
pus Mogun-
tinus expel-
litur. Chri-
stianus eli-
gitur.*

Eodem anno Conradus comes Palatinus Rheni, frater Imperatoris Friderici primi, dicecesin Coloniensem incendio ex præda petens, bellum eis indixit, posito termino se- cunda feria Rogationum in campo Andernacensi. Colonienfes statuto die ad certamen præparati cum 125000. armatorum in prædicto loco conuenerunt: quorum fortitudine per exploratores recognita, Conradus Palatinus non ausus est venire, licet ab illis per dies 12. fuerit expectatus.

*Conradus
comes pa-
latinus.*

Eodem anno cal. Octobris Imperator de Italia reuersus curiam in octabis S. Martini celebrem apud Bambergam habuit, vbi inter Conradum comitem Palatinum fratrem suum & Reinoldum electum & Colonienfes pacem reformauit.

*Conradus
comes pa-
latinus.*

MCLXV.

Anno Manegoldi abbatis 8. qui fuit dominicæ natiuitatis 1165. S. Thomas archiepi- scopus Cantuariensis in Anglia, dum libertatem & iura ecclesiæ suæ fortiter cōtra tyran- nicæ regis Anglorum defenderet, ab eo patria simul & archiepiscopatu pulsus est, veniens- que in regnum Francorum primo in coenobio Pontlæo moratus est. Postea Senonis in monasterio S. Columbæ regijs expensis sustentatus est.

*S. Thomas
archiepsco-
pus Cantua-
riensis exu-
lit.*

Eodem anno natus est Imperatori filius nomine Henricus apud Nouiomagum. Ipso quoq; anno Imperator curiam celeberrimam in Herbipoli celebrauit ad diē Pentecostes vbi tam ipse Imperator quàm ceteri principes omnes iurauerunt, quod papa suum Pascha-

*Circa prin-
cipium Her-
bipoli cele-
bratur.*

lem nunquam desererent, nec ad partes Alexandri aliquando transirent. Ibi tunc primum Reinoldus Colonienſis electus, ſabbato quatuor temporum, cum alijs multis nouiter electis, in presbyterum ordinatus eſt. Poſtea vero 6. nonas Octob. in archiepiſcopum Coloniae electus eſt à Philippo Oſnaburgenſi epiſcopo, Imperatore Frederico, vna cum ſua Imperatrice praſentibus.

Eodem quoq; anno in die ad vincula Petri, qua eſt cal. Auguſti poſt meridiem, Manegoldus abbas huius coenobij Hirſaug. decimus ſeptimus, anno aetatis ſuae nono & ſexageſimo, abbatia vero octauo cum menſibus quatuor & diebus ſex. Conſummato ex hac vita ad Dominum migravit, & ante altare S. archangeli Michaelis ſepultus eſt. Vir certe memoria dignus, qui etſi fratrum ſuorum aliquando murmurationes ſuſtinuit, quemadmodum praediximus: tamen cauſa diſplacientiarum non ex malo, ſed potius ex bono regularis diſciplinæ deſcendit zelo. Amator ſiquidem monaſticae conuerſationis feruentiſſimus erat, qui cum delinquentes monachos durius ſecundum regulam monaſticam corrigeret, infirmorum contra ſe odium prouocauit. Verum poſtea quam per S. Hildegardem ſemel admonitus eſt, ſeueritatem in pietatem maximam commutauit, & pax inter eum & fratres ſumma, uſque ad mortem eius conualuit.

DE RUPERTO, HUIUS MONASTERII XVIII. ABBATE, QUI
praefuit annis 11. & de eius conuerſatione, certisq; geſtis illius temporis.

ANNO dominicae natiuitatis 1165, altera die poſt feſtum ad vincula Petri, qua fuit 4. nonarum Auguſti, mortuo atque ſepulto (ſicut diximus) Manegoldo venerabili abbate, conuenientes in vnum fratres huius monaſterij, vt ſibi de paſtore nouo prouiderent: multis quidem & neceſſarijs tractatibus inter ſe habitis, poſt humilem inuocationem gratiae ſpiritus ſancti in abbatem vnanimiter elegerunt venerabilem virum Rupertum, eo tempore priorem in Schonſe. Electus autem cum diſcultate maxima, vix tandem induci à fratribus potuit, vt conſentiret, quippe qui experientia docente cognouerat, plus periculi in eſſe praelaturae clauſtraliū qua honoris. Fuerat enim antea (ſicut dicemus) abbas in Gotzau. Vnde quanta neceſſario patiatur, praelatus monachorum in multis admodum fuit expertus. Renuit ergo ſuſcipere huius magni & inſignis coenobij abbatiam, qua ſe minore, qua tanti nominis non extitit tantas paſſum iniurias animo reuoluebat intento. Vicit tandem precibus fratrum, poſtquam diu relictus eſſet, conſenſum praebuit, & onus paſtoralis curae portandum pro amore Dei humiliter ſuſcepit, in quo per annos vndecim Domino ſtrenue militauit. Munus benedictionis, quod in Gotzauigenſi abbatia quondam ſuſceperat, etiam in iſta ſufficiebat.

Qui ex Francia orientali honeſtis parentibus ortus, ad ſtudium literarum in pueritia poſitus, moribus bonis & ſcientia ſcripſurarum cum aetate annorum non ſegniter profecit, & in breui tempore multos ex coetaneis ſuis in vtroq; ſuperauit. Deinde creſcentibus annis diuina inſpiratione attractus, ſub Volmaro abbate in hoc coenobio monachus factus eſt, vbi ſe ſpirituale exercitio totum dedit, ita vt in multis etiam ſenioribus, iuuenis exemplar virtutum exiſteret. Fuit autem quantum ad diſpoſitionem corporis attinet, homo ſatis decorus, ſtatura procerus, vultu pulcher & iocundus, in ceſſu rarus & firmus, voce ſonorus, ſermone maturus atq; diſertus.

Motibus vero compoſitus & placidus erat, conſilio promptus & cautus, & in omnibus actionibus circumſpectus. Mitiffimae ac tranquilliffimae inter fratres conuerſationis extitit, & nullum vnquam per iniuriam offendit. Deniq; cum tanta ſe diligentia ad ſeruendum omnipotenti Deo contulit, vt ſemper in choro cum primis intraret, exiretq; cum vltimis, & die noctuq; lectioni ſcripturarum, meditationibusque ſanctis & orationibus, ſerme continuus vacaret. Tandem eum ſe virtutum eius fama circūqua; etiam ad extraneos diſſan doceret, fratres Gotzauigenſis coenobij, q̄ quatuor ab Hirſaugia miliaribus diſtat, eius nomine & opinione prouocati, cum eſſent paſtore viduati, eum in abbatem ſuper ſe vnanimi electione poſtulantes impetrauit. Qui poſt humilem excuſationem, tandem abbas tui conſtitutus imperio, onus ipſum paſtoralis curae ſuſcepit, & per epiſcopum Spirenſem ordinatus ſecundum conſuetudinem ſoleniter fuit. Ordinatus autem abbas, omne ſtudium ſuum pro inſtitutione monaſterij ſui praenominati Gotzauigenſis in vtroque ſtatu iam iamque labentis adhibuit, & in temporalium rerum reductione non mediocriter profecit. In ſpirituallibus autem rebus non vſq; adeo proficere potuit, tum propter fratrum quorundam importunitatem, tum etiam quod ſecularium amicorum eorundem proteruita non parum obſideret.

Cumq; proteruita monachorum obſiſtente ſe parum proficere cerneret, relictis illis quos incom-

Manegoldus abbas obiit.

Regularis diſciplinæ amator fuit maximus.

Rupertus in abbatem electus eſt.

Diu ſuſcipere abbatiam renuit.

Vita Rupertus abbas. Rupertus ſic monachus hic.

Conuerſatio eius laudabilis.

Rupertus ſit abbas in Gotzau.

Abbatiam ſuam in Gotzau Rupertus diſpoſit.

Opera
Histo